

***dere bidra med
Hva kan ~~byutvikling~~ gjøre for bedre
tilrettelegging for insekter og grønne
arealer?***

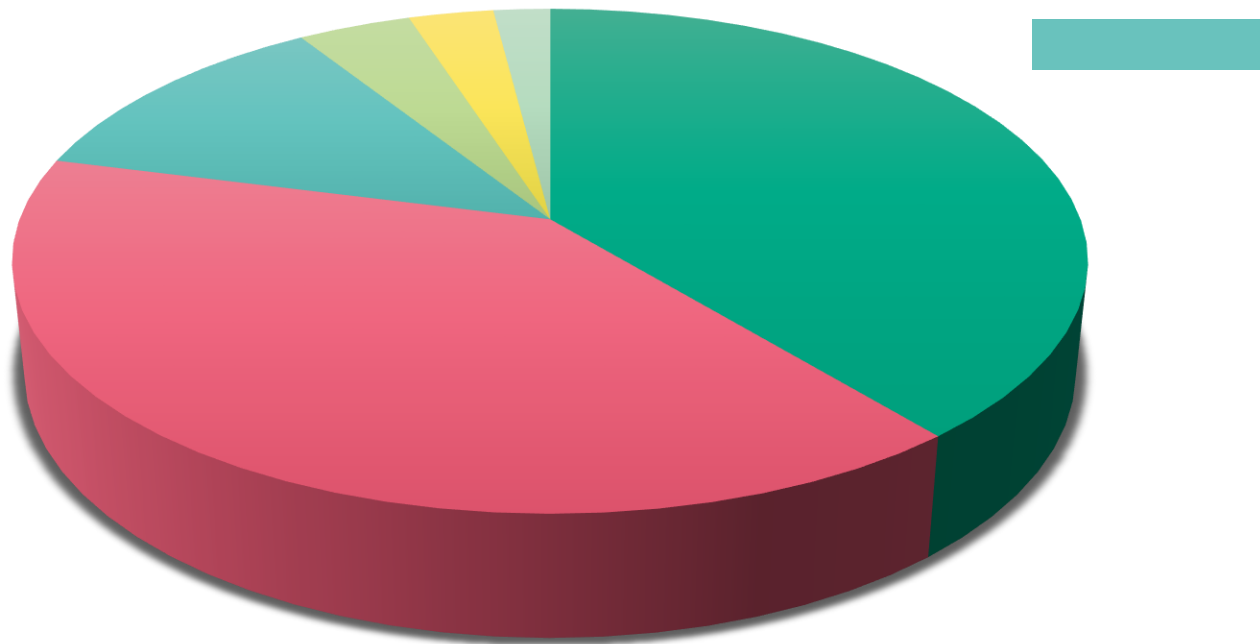
*Fagus vinterkonferanse
12.02.2020*

*Anders Nohre-Walldén
Marked og kommunikasjon*

GRØNN BYGGALLIANSE

Fakta om oss

- Real estate
- Architects/ Engineering
- Contractors
- Suppliers/ Producers
- Municipalities

Vi er en grønn hub for bygg- og eiendomssektoren

Vi ble etablert i 2003

Vi er pr 1.1.20 283 medlemmer

Vi er 15 ansatte

**Vi er medlem av
World Green Building Council**

Samfunnet har forpliktet seg til vesentlige klimakutt

BERGEN
KOMMUNE

KLIMA OG MILJØ

Naturen trenger sin egen Parisavtale

Bygg og eiendom

16%

**av Norges totale
klimagassutslipp**

BYGG- OG ANLEGGSSSEKTORENS KLIMAGASSTUTSLIPP

En oversikt over klimagassutslipp som kan tilskrives
bygg, anlegg og eiendomssektoren (BAE) i Norge

Dato: 14.05.2019
Versjon: Endelig

Fort fokus på kun CO₂

Derfor; Bidra til at hele
bærekraftsperspektivet
kommer med

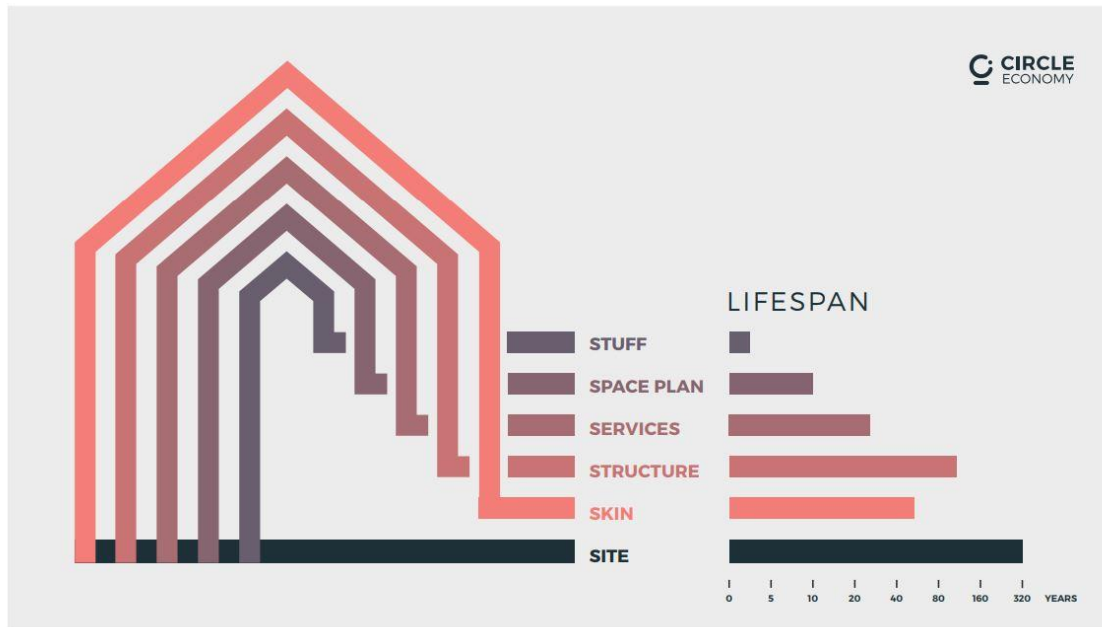
Hvordan vise/regne
på denne verdien?
For hvem?

Sammenhengen mellom de tre likeverdige bærekraftselementene.

Sånn tenker vi i dag

Figure 4: 6 building layers, adapted from Steward Brand (1995)

2018

10 kvalitetsprinsipper for bærekraftige bygg og områder

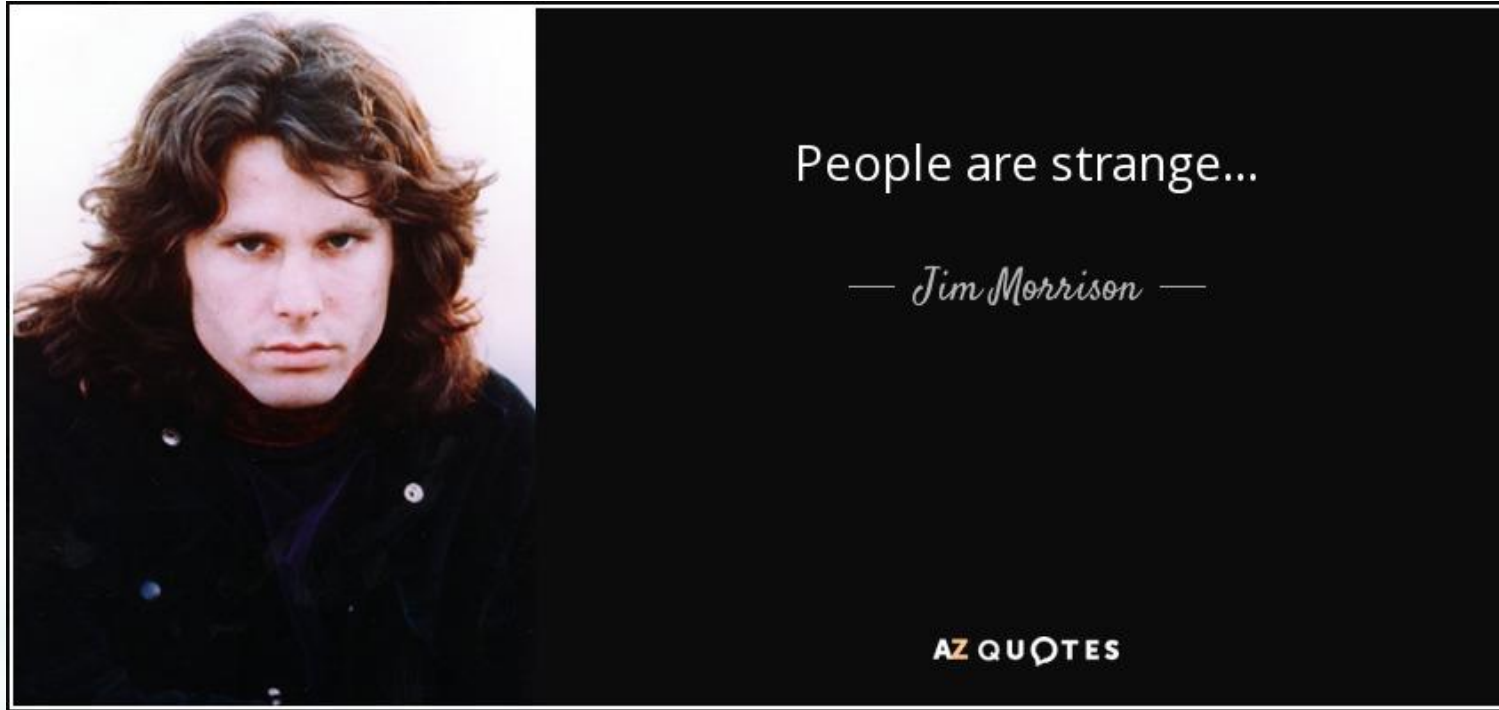
Etter oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet

1. Gode bygg og områder stimulerer til kontakt, aktivitet og opplevelser
2. Gode bygg og områder gir gode lysforhold og utsyn
3. Gode bygg og områder gir god luftkvalitet og lav støybelastning
4. Gode bygg og områder ivaretar sikkerhet
5. Gode bygg og områder ivaretar god tilgjengelighet til og på stedet
6. Gode bygg og områder har lang levetid
7. Gode bygg og områder gir smart utnyttelse av arealene
8. Gode bygg og områder utnytter energien godt
9. Gode bygg og områder er bygget med god ressursutnyttelse og lave klimagassutslipp
10. Gode bygg og områder gir lave drifts- og vedlikeholdskostnader

Vi har det jo så fint..i bilen vår

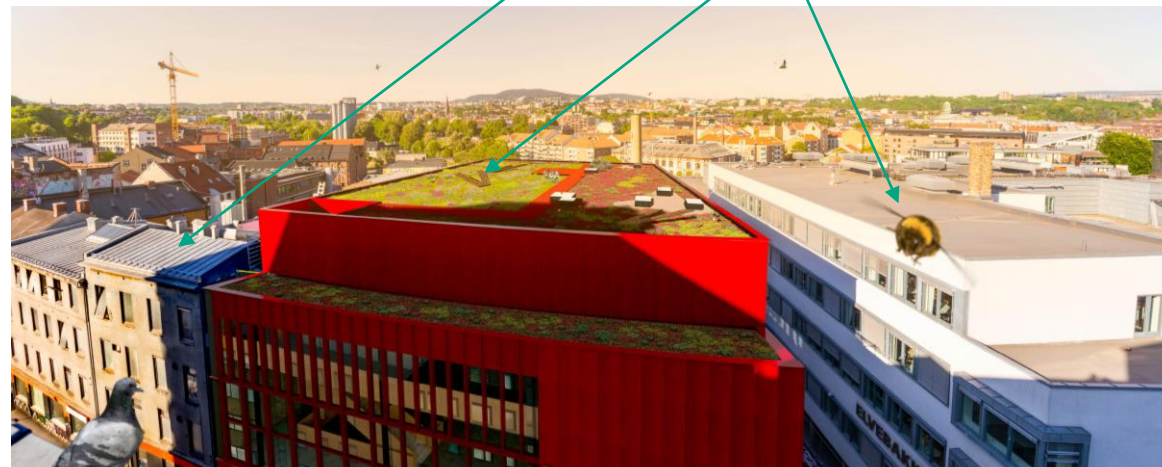

*WE WANT CHANGES ...
BUT WE DO NOT WANT TO CHANGE*

Vite, ville, virke

- Alle som forvaltar eit areal kan gjere ein skilnad for pollinatorane, og effekten av det den einskilde gjer vert forsterka gjennom god samordning på tvers av sektorar. **HVORDAN?**
- Det fins nok kunnskap til å sette i verk målretta tiltak. **HVOR?**
- Utbyggarar av veg, jernbane, kraftgater, bygg og anlegg, og annan infrastruktur bør nytte naturleg revegetering frå stadlege toppmassar der det høver, eller så til med pollinatorvenlege frøblandingar når dette er kommersielt tilgjengeleg. – **HVORDAN og NÅR?**

Men noen kommer fra dette til dette

Fordi de har kommet over barrierer for å få til endring

Undersøkelse
Lederskap og bærekraft

Klimatilpasning i planprosesser

7. KORTSIKTIG TILRETTELEGGING AV REGELVERK

Regelverk og dagens reguleringer er til hinder for å iverksette nye forretningsmodeller

6. BÆREKRAFTIG OMSTILLING ER TIDSKREVENDE

Å endre en organisasjon tar tid. Ledere må ha «stayer»-evne.

Proof of Concept?

8. TREGHET OG FORVIRRING I POLITISKE SYSTEMER

Det er mange systemer som lever parallelt, myndigheter gir ikke tydelig retning og det skaper forvirring og ubeslutsomhet

De vanskeligste barrierene

5. MOTSTAND MOT DET UKJENTE

Å bevege seg inn i noe ukjent kan skape motstand og er derfor krevende å stå i.

1. KREVER NYTT TANKESETT

Mentale modeller må endres i takt med at politiske modeller, forretningsmodeller og økonomiske modeller endre seg.

2. MANGEL PÅ KUNNSKAP

Kunnskap finnes med på ulikt nivå og hos forskjellige aktører.

3. ENDRINGSLEDELSE & GJENNOMFØRINGSEVNE KREVER MOT

Å gjennomføre endringer krever mot og kan være vanskelig å få gjennomført. «Walk the talk» er ikke enkelt.

4. NORMER SOM «MAXIMIZING SHAREHOLDER VALUE»

I flere titalls år har dette vært den dominante tankegangen, som har ført til at økonomisk vekst har hatt høyest prioritet.

Verdisetting?

Verdien av pollinatorer for utviklere?

Hvem, hva, hvor, når?

Risiko ved å inkludere pollinatorer?

BYGGALLIANSE

Utviklere vil, men får
det ikke helt til..

Disse 48 har så langt forpliktet seg til å implementere strakstiltakene i veikartet

Private eiendomsselskap

Storebrand	OBOS
Avantor	NCC Property Development
Ticon Eiendom	Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus
Entra	Nordea Liv
Aspelin Ramm	Selvaag Eiendom
Oslo Areal	Hundholmen Byutvikling
Oslo S Utvikling	Braathen Eiendom
Anthon B Nilsen	Værste
Mustad Eiendom	Ferd Eiendom
Bane NOR Eiendom	J.B Ugland Eiendom
Höegh Eiendom	KLP
Aberdeen Investment	DNB Næringseiendom
Bache Prosjekt	Fram
	Fabritius
	Neptune eiendom

Forvaltere

Malling & Co
Newsec Basale

Offentlige eiendomsselskap

Undervisningsbygg
Omsorgsbygg
Kultur- og Idrettsbygg
Bærum kommune eiendom
Statsbygg
Forsvarsbygg
Universitetet i Oslo Eiendom

Boligutviklere

OBOS Nye hjem (bolig)
Stor-Oslo Eiendom (bolig)
Veidekke Eiendom (bolig)
Ticon Eiendom (bolig)
Urbanium (bolig)
Avantor (bolig)
Skanska (bolig)
Diakonhjemmet (bolig)
USBL (bolig)
Ferd Eiendom (bolig)
Fredensborg Bolig (bolig)

10 strakstiltak for boligutviklere

1. Innføre miljøledelse
2. Definere bærekrafts-ambisjon i alle prosjekter
3. Vurdere samspill med omgivelsene
4. Etterspørre innovasjon
5. Utnytte takflatene
6. Etterspørre fleksibilitet og arealeffektivitet
7. Stille miljøkrav til bygningsprodukter
8. Etterspørre fossilfri byggeplass
9. Stimulere til en bærekraftig livsstil
10. Utarbeide bruksanvisning for boligkjøpere og leietakere

5. Utnyttet takflater

Hva:

- Utred hva takflatene kan brukes til

Hvordan:

- Vurder hvilke takflater som kan benyttes
- Vurder hva som er beste utnyttelse på hvert enkelt sted
- Lag en plan for utvikling av takene

Hvorfor:

- Tak er en sjelden utnyttet ressurs
- Fremtidig fortetting aktualiserer dette enda mer
- Vi har økt behov for overvannshåndtering, lokal energiproduksjon, biologisk mangfold og rekreasjonsområder

Manglende
forståelse for verdien
av nytenking

Manglende
forståelse for verdien
av
landskap

Svakt
kunnskapsgrunnlag

For lite
kunnskap
om
hva,hvem,
hvordan
biologi i by

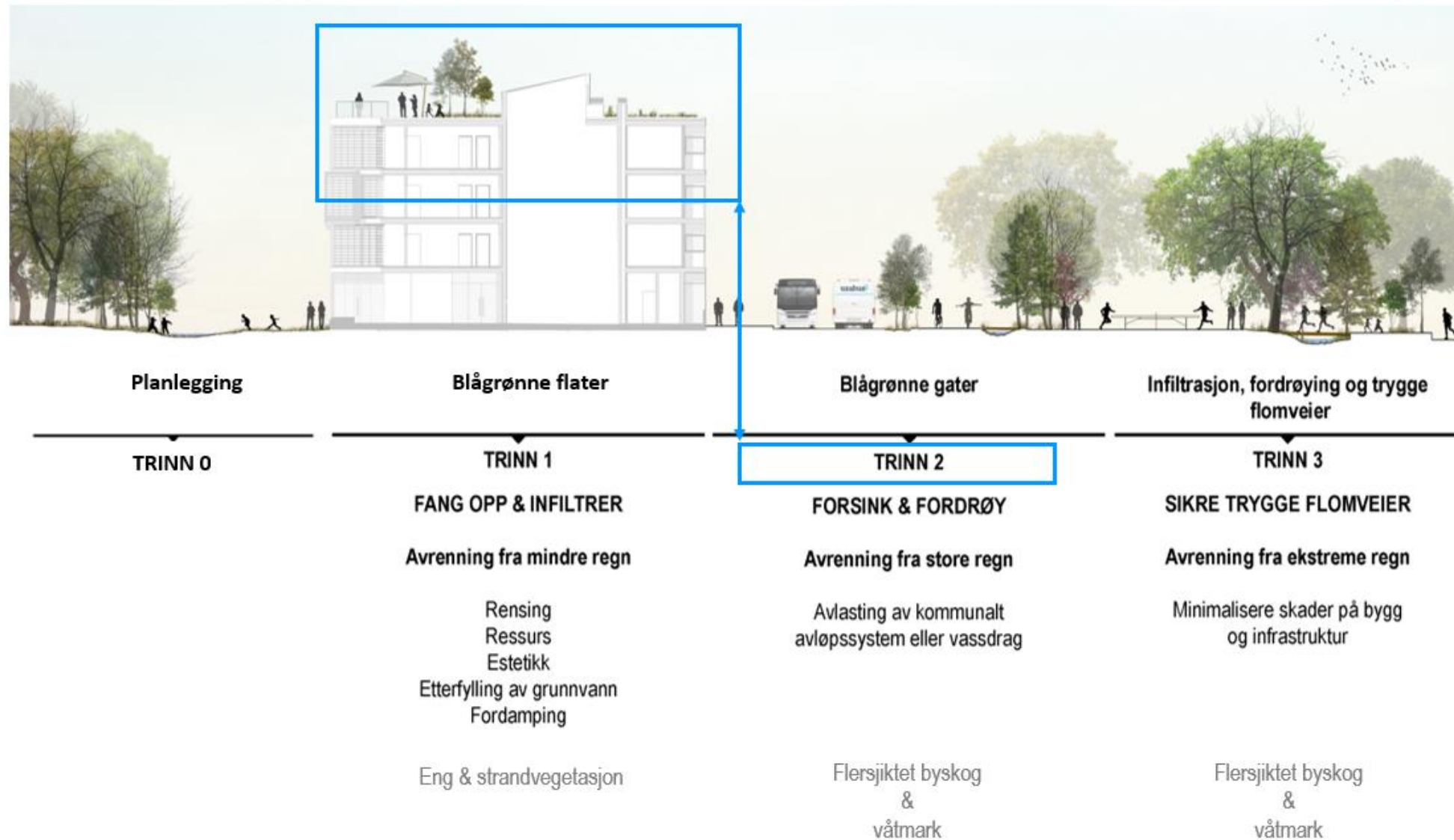
Få insentiver

Så til byutvikling – reparer og forsterk!

KRITERIESETT FOR VURDERING OG SYNLIGGJØRING AV KLIMAGASSUTSLIPP OG KLIMATILPASNING I PLANPROSESSEN	
Mål: For å oppnå Oslo kommunes vedtatte klimamål om 95% utslippsreduksjon og økt klimarobusthet i 2030 skal alle planforslag redegjøre for at det legges til rette for at kommende utbyggingsprosjekter: 1. har så lave direkte klimagassutslipp som mulig, samt bidrar til reduserte indirekte klimagassutslipp 2. er robuste mot klimaendringer og ikke øker klimasårbarhet i området Tegnforklaring: (u) = utslipp / (t) = tilpasning	

Blågrønn struktur	* Bevare eksisterende grønnsstruktur og grønne elementer, herunder spesielt store trær, skog, myr og jordsmonn med høyt karboninnhold (CO₂-lagre) (u) * Bevare, opparbeide og utvide blågrønne elementer og korridorer, og sikre en sammenhengende blågrønn struktur (t)
Overvannshåndtering	Håndtere overvann åpent og lokalt på egen tomt og i et områdeperspektiv ved å følge tretrinnsstrategien: * Trinn 1: fange opp og infiltrere små nedbørsmengder (t) * Trinn 2: forsinke og fordrøye større nedbørsmengder (t) * Trinn 3: bevare eller etablere trygge flomveier (t)
	* Trinn 2: forsinke og fordrøye større nedbørsmengder (t) * Trinn 3: bevare eller etablere trygge flomveier (t)
Energiløsninger	Vurdere klimavennlige og ressursbesparende energiløsninger i et områdeperspektiv, f.eks. ved å: * Etablere samspillsløsninger med nærliggende bygg og anlegg (u) * Produsere elektrisitet, varme eller kjøling lokalt fra fornybare kilder (u) * Koble til fjernvarmenettet for oppvarming dersom planområdet er innenfor konsesjonsområdet (u)
Gjenbruk og materialvalg	* Gjenbruke teknisk infrastruktur, bygninger, bygningsmasse, -komponenter og/eller byggematerialer (u) * Benytte materialer med lave utslipp gjennom hele livsløpet, inkl. produksjon og transport (u) * Benytte materialer med lang levetid, som vil tåle fremtidige klimaendringer (u/t) * Benytte materialer som er egnet for gjenbruk (u) * Planlegge for fremtidig fleksibilitet i bygg, og tilrettelegge for sambruk (u)
Fossilfri byggefase	* Unngå bruk av fossil energi i anleggsarbeidene (u) * Unngå bruk av fossil energi ved transport til og fra anleggsplassen (u) * Redusere transport til og fra anleggsplassen (u)
Klimagassutslipp og klimatilpasning	Klimakriteriene brukes som utgangspunkt for vurdering av klimagassutslipp og klimatilpasning i utbyggingsprosjekter. Plan- og bygningsetaten vil bruke forslagsstillers redegjørelser til å skrive en samlet vurdering av prosjektets klimafotavtrykk og robusthet/tåleevne før planen går til offentlig ettersyn og politisk behandling.

Få med pollinatorene i dette bildet

En byøkologisk tilnærming kan bidra til å hjelpe oss ut av klima- og naturmangfoldskrisa

Start med byøkologien og topografien – som premiss ikke en konsekvens av plan

Vann skaper liv – ta frem, ikke gjem

Kartlegg hva du har og reparer og forsterk det som er bra.

Få sammenhenger mellom naturområder

Synliggjør effekten – for deg selv, for andre

Tenk fra 50 til 10.000.000 leietakere fra dag 1

**Bruk metoder som markedet
etterspør til å få til endring**

BREEAM[®] NOR

Bærekraftig
prosjektgjennomføring satt i
system

Arealbruk og økologi

Vann

Energi

Transport

Avfall

Ledelse

Materialer

Forurensning

Helse og innemiljø

Systematisk tilnærming gir resultater

Vil du jobbe i Grønn Byggallianse?

SE LEDIGE STILLINGER HER

<https://nyheter.byggalliansen.no/tag/ledigstilling>

Fagansvarlig BREEAM-NOR
Rådgiver grønn eiendomsdrift
Administrasjonskonsulent kurs og arrangementer

Søknadsfrist: SNAREST